

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра Туристичного та готельно-ресторанного бізнесу
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 242 «Туризм»

(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування

«Економіка та організація туристичної діяльності»

(назва магістерської програми)

на тему: «ДЕРЖАВНЕ ТА МІСЦЕВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ

ТУРИЗМУ»

(назва теми)

Виконавець:

Студентка ЦЗФН

Віхровська Ганна Вадимівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

Доктор економічних наук, професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Семенов Василь Федорович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА – 2018

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Потреба в туристичних послугах стала масовою, тобто увійшла в норму життя, стала частиною національної культури громадян України. Туризм впливає на ключові галузі економіки і виступає своєрідним каталізатором соціально-економічного розвитку держави. Водночас, відсутність чіткої регуляторної системи у сфері туризму, нерозвиненість інфраструктури, зростання негативних наслідків конкуренції й комерціалізації туристичної діяльності призвели до необхідності державного регулювання сфери туризму.

Недостатньо опрацьованими є питання взаємної участі держави, місцевого самоврядування і публічного управління у розробці інноваційних рішень щодо регулювання діяльності суб'єктів туризму, ще не стали предметом всебічного вивчення процеси перетворення сфери туризму регіонів в індустрію, а це, в свою чергу, призводить нерідко до кон'юнктурних міркувань і рекомендацій в центрах прийняття політичних, нормативно-правових, соціально- економічних рішень і організаційних заходів. Це й зумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Мета та завдання дослідження. Мета дослідження – обґрунтування теоретико-методологічних засад і розробка практичних рекомендацій та стратегічних напрямів удосконалення державного і місцевого регулювання сфери туризму України.

Необхідність досягнення поставленої мети зумовила визначення та вирішення таких завдань: охарактеризувати на методологічному рівні основи державного і місцевого регулювання сфери туризму; визначити функції і методи реалізації державного регулювання сфери туризму; -окреслити науково-методичні засади участі органів місцевого самоврядування і громадських організацій у регулюванні сфери туризму на

регіональному рівні; -охарактеризувати базисні умови регулювання регіонального розвитку туризму; провести комплексний аналіз тенденцій розвитку сфери туризму Одеської області в контексті реалізації механізму державного і місцевого регулювання; визначити й науково обґрунтувати особливості процесів планування системи державного і місцевого регулювання сфери туризму Одеської області; проаналізувати зарубіжний досвід застосування механізмів державного і місцевого регулювання сфери туризму; запропонувати підходи до удосконалення системи реалізації державного і місцевого регулювання сфери туризму в регіоні; обґрунтувати концепцію формування територій перспективного розвитку сучасного туризму в Одеській області

Об'єктом дослідження є процеси державного і місцевого регулювання сфери туризму.

Предмет дослідження – теоретико – методичне обґрунтування механізмів державного і місцевого регулювання розвитку сфери туризму..

Методи дослідження. Для реалізації мети й завдань дослідження використовувалася сучасна наукова методологія, заснована на принципах: сходження від абстрактного до конкретного, єдності початку дослідження й розвитку об'єкта, збігу логічного й історичного, збіжності законів розвитку.

Інформаційну базу дослідження склали нормативно- правові документи органів державної влади і місцевого самоврядування, що стосуються розвитку сфери туризму, матеріали Державної служби статистики України й інших органів державної влади, місцевого самоврядування, організацій недержавного сектору, наукові праці зарубіжних та вітчизняних учених

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні та розробленні теоретичних засад і науково-практичних рекомендацій щодо формування та впровадження механізмів державної і місцевого регулювання розвитку сфери туризму в регіонах України.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що теоретичні та методологічні положення кваліфікаційної роботи можуть використовуватись у науково-дослідній діяльності – як підґрунтя для подальшої розробки концептуальних засад розвитку державного і місцевого регулювання сфери туризму в Україні.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У розділі 1 кваліфікаційної роботи досліджені теоретичні аспекти активізації регіонального розвитку сфери туризму, туристична політика регіонального розвитку туризму, проводиться аналіз наукових досліджень з питань державного і місцевого регулювання, досліджено передумови та пріоритети державного регулювання і публічного управління туристичним бізнесом в регіоні.

У розділі 2 здійснено підходи до регіонального виміру туристичної політики і державного регулювання сфери туризму, досліджено сучасні тенденції і розвитку сфери туризму Одеської області й процес планування системи державного і місцевого регулювання сфери туризму Одеської області

У розділі 3 показано використання зарубіжного досвіду застосування механізмів державного регулювання сфери туризму, розроблено напрями удосконалення системи реалізації державного і місцевого регулювання сфери туризму в регіоні, запропонована концепція формування територій перспективного розвитку сучасного туризму в Одеській. Області

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі наведені теоретичні і методологічні положення, а також практичні рекомендації щодо удосконалення державного регулювання розвитку сфери туризму в регіоні. Результати проведеного дослідження дозволяють сформулювати такі загальні висновки.

Процеси децентралізації, дерегуляції, які відбуваються в Україні, актуалізують проблему створення цілісної системи державного регулювання сфери туризму, що відповідає сучасним вимогам динамічного розвитку та реалізується на різних рівнях – державному, регіональному, окремого підприємства.

Необхідність державного регулювання сфери туризму є наслідком наукових обґрунтувань такої необхідності в усіх сферах суспільного життя, а також обумовлена специфікою самої галузі. Сфера туризму є специфічним об'єктом державного регулювання, адже, з одного боку, туристичний продукт повинен задовольняти потреби споживача та сприяти формуванню позитивного іміджу країни в світі, проте, з другого боку - регулювання повинне спрямовуватись на досягнення позитивного соціально-економічного ефекту.

Суб'єктом державного регулювання сфери туризму виступає держава. Об'єктами державного регулювання сфери туризму можуть виступати: 1) за галузевою ознакою – сфера туризму загалом; 2) за географічною ознакою - туристично-рекреаційний регіон; 3) за напрямом туристичної діяльності - окремий вид туризму; 4) за напрямом впливу - потреби туристів (реальних та потенційних).

Суть проблем, що розкриваються в роботі полягає в перенесенні акценту з прямого державного регулювання регіонального розвитку туризму і рекреації на: активізацію підприємницького елемента, діяльність громадських організацій, публічного управління у забезпеченні такого розвитку; стимулювання формування в регіонах автономного механізму

регулювання; створення умов для ефективної співпраці органів державної влади, місцевого самоврядування та публічного управління розвитку туризму через різні механізми.

Серед проблем які уповільнюють розвиток ринку сфери туризму Одеського регіону можна виділити такі: складна економічна та політична ситуації в країні, низький рівень доходів населення, занадто високий рівень цін, недостатнє вкладення коштів в туристичну інфраструктуру, неналежний догляд за пам'ятками архітектури, природними пам'ятками, неналежне функціонування обласної мережі туристично-інформаційних центрів і пунктів, слабе позиціонування даного регіону на міжнародному туристичному ринку, слабка інформаційна підтримка регіону, нерациональне використання природних ресурсів.

До пріоритетних аспектів та шляхів державної політики регіонального розвитку туризму належать: удосконалення правових засад регулювання туристичних відносин; заохочення національних та іноземних інвестицій у розвиток індустрії туризму та створення нових робочих місць; становлення туристичного бізнесу як високорентабельної галузі економіки; сприяння розвитку в'їзного та внутрішнього туризму, сільського та екологічного (зеленого) туризму; розширення міжнародного співробітництва у сфері туристичної діяльності та утвердження України на світовому туристичному ринку; відновлення та охорона туристичних ресурсів, через економічні заходи впливу; наближення законодавства України про туризм до стандартів ЄС та світових вимог, створення нормативної бази функціонування систем стандартизації та сертифікації робіт і послуг у туристичному бізнесі тощо.

Туризм цілком справедливо виступає стратегічною сферою регіонального розвитку Одеської області, що регламентовано низкою нормативно-правових документів. Важливим документом є Програма розвитку туризму та курортів в Одеській області на 2017 – 2020 рр. У цілому можна відзначити формування певних тенденцій структури туристичних

потоків Одеської області: зниження туристичної активності відображує не лише стан внутрішнього ринкового середовища, але і низький імідж України, що залишається незмінним; спостерігається тенденція перевищення виїзного потоку над в'їзним, що ускладнює сальдо туристичного балансу Одеської області; у структурі туристичних потоків більша питома вага припадає на мету поїздки «дозвілля та відпочинок» у той час, як службовий, лікувальний, спортивний та спеціалізований туризм залишаються потенційними для розвитку за рахунок проведення певних заходів; спостерігається підвищення рівня Одеської області у структурі розподілу в Україні у цілому за видами туризму у відносному виразі за рахунок вибуття з туристичного ринку АР Крим, м. Севастополь, Донецької області; слід відзначити мотиваційний і географічний перерозподіл в'їзного та виїзного туризму. Негативні тенденції зниження туристичної активності спричинили розробку програми розвитку туризму та курортів в Одеській області на 2017 – 2020 рр.

Проведено комплексний аналіз стану системи державного регулювання туристично-рекреаційної сфери в Україні. Визначено концептуальні засади державного регулювання туристично-рекреаційної сфери України, що ґрунтуються на економічному механізмі, та приймають до уваги практичний досвід співпраці з учасниками туристично-рекреаційного ринку і орієнтуються на створення сучасного туристичного середовища в Україні, що відповідає європейським та міжнародним вимогам завдяки наявності інноваційних видів розвитку туристично-рекреаційної сфери України.

АНОТАЦІЯ

Віхровська Ганна Вадимівна – “Державне і місцеве регулювання сфери туризму

Рукопис. Дослідження на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за спеціальністю 242«Туризм», магістерська програма – Економіка та управління туристичною діяльністю- Одеський національний економічний університет, Одеса, 2018.

У кваліфікаційній роботі розроблені науково-методичні положення та практичні рекомендації щодо державного регулювання сфери туризму на рівні країни та її регіонів. На основі проведеного дослідження розроблено рекомендації щодо напрямів удосконалення механізмів державного регулювання розвитку сфери туризму України і регіонів, які разом із антикризовими технологіями та програмно-цільовим методом державного регулювання сприятимуть виходу галузі із кризового стану. Кваліфікаційна робота містить 110 сторінок, 8 таблиць, 12 рисунків, 2 додатки та список використаних джерел із 59 найменувань.

Ключові слова: державне управління, державне регулювання, механізми державного регулювання, туризм, рекреація ,сфера туризму, туристична політика.

ANNOTATION

Vikhrovska H.V. " **State and region regulation development of tourism sphere** " - Manuscript. Research on education and qualification level «master» specialty 242 «Tourism» Master Program - Management of tourism business – Odesa National Economic University, Odesa, 2018.

In the qualification work were developed scientific-methodical provisions and practical recommendations for the state regulation of the sphere of tourism at the level of the country and its regions have been developed. On the basis of this research, recommendations were developed on the ways of improving the mechanisms of state regulation of tourism development in Ukraine and regions, which, together with anti-crisis technologies and the program-targeted state regulation method, help the industry to exit the crisis.

Master's work contains 119 pages, 8 tables, 12 figures, 2 additions and list of the used sources from 59 titles.

Key words: state administration, state regulation, mechanisms of state regulation, tourism, recreation, tourist and recreational sphere, tourist and recreational policy.